

UDK 327:070(497.4):811.163.6'38

Boštjan Udovič

Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani

bostjan.udovic@fdv.uni-lj.si

Monika Kalin Golob

Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani

monika.kalin-golob@fdv.uni-lj.si

MED NAVDUŠENJEM IN RAZOČARANJEM: ANALIZA POROČANJA TREH
SLOVENSКИH TISKANIH DNEVNIKOV O ODLOČBI ARBITRAŽNEGA
SODIŠČA¹

Članek analizira jezikovni stil poročanja o največjem zunanjepolitičnem dogodku za Slovenijo: razglasitvi arbitražne odločbe. Namen članka je ugotoviti, koliko prostora so slovenski tiskani dnevniki namenili temu pojavu ter katere jezikovne izbire in načine upovedovanja so v svojih prispevkih uporabljali novinarji. Rezultati analize pokažejo, da (a) je arbitražna rzsodba relativno kmalu po razglasitvi prešla iz prve na drugo ali tretjo stran časopisov; (b) da je bilo poročanje po rzsodbi v veliki meri subjektivizirano, predvsem v *Večeru* in *Dnevniku* ter (c) da so se v večini medijev pojavljali tudi prispevki, ki so želeli delovati objektivno, zato so novinarji v njih mesto komentatorjev namenili gospodarstvenikom, politikom in mednarodnim pravnikom ter s tem tematiko izrazito objektivizirali. Nasploh avtorja zaključujeta, da so novinarji *Dela* najbolj skušali loviti ravnotežje med poročanjem in ustvarjanjem vtisa, medtem ko so novinarji *Dnevnika* in *Večera* k poročanju o arbitražni rzsodbi pristopali veliko bolj subjektivizirano.

Ključne besede: stilistika poročevalstva, arbitražna rzsodba, *Delo*, *Dnevnik*, *Večer*

This article analyzes the language and style used in reporting on the declaration of the decision on border arbitration with Croatia. The article aims to establish how much space Slovenian newspapers dedicated to this issue, and what language choices and forms of expression journalists used in their reporting. The results of the analysis show that (a) the arbitration judgment moved from the front page to the second or third page of major newspapers relatively shortly after it was declared; (b) the post-ruling reporting in daily papers was highly subjective, particularly in *Večer* and *Dnevnik*; and (c) most media also featured articles aimed at producing the appearance of objectivity, using comments by businessmen, politicians, and international legal experts. In general, we conclude that *Delo* made the greatest effort at maintaining a balance between reporting and creating an impression, while *Dnevnik* and *Večer* were much more subjective in their treatment of the topic.

Keywords: style of reporting, arbitration award, *Delo*, *Dnevnik*, *Večer*

¹ Članek je nastal kot del raziskovanja v okviru raziskovalnega programa P5-0177 Slovenija in njeni akterji v mednarodnih odnosih in evropskih integracijah.

Uvod in oris analizirane problematike²

Arbitražni sporazum o reševanju meje med Slovenijo in Hrvaško³ bi moral biti pravnoformalno tehnicistično vprašanje, ki bi ga državi skladno s sporazumom morali reševati pred *ad hoc* ustanovljenim arbitražnim sodiščem. A ni bilo tako. Zadeva se je zapletala že pred nastankom arbitražnega sporazuma, nato pa so se zapleti še stopnjevali in se leta 2015 odrazili v »izstopu«⁴ Hrvaške iz arbitražnega procesa. Od tistega trenutka naprej je bila prihajajoča arbitražna odločba bolj igra *gluhega in nemega* kot pa resen odnos med državama članicama Evropske unije. To je trajalo vse do razglasitve sodbe arbitražnega sodišča, ki je bila razglašena 29. junija 2017. Slovenija jo je sprejela v celoti in do 29. decembra 2017 pripravila tudi vso potrebno zakonodajo, da bi sodbo arbitražnega sodišča udejanjila, Hrvaška pa razsodbe še danes ne priznava in skuša izsiliti nova pogajanja o odprtih mejnih vprašanjih med državama. A če želimo razumeti, kako lahko pravnotehnicistično vprašanje postane prvovrstno čustveno vprašanje, ki obremenjuje odnose med državama in narodoma, moramo analizirati predzgodovino nastanka arbitražnega sporazuma.

Slovenija in Hrvaška sta se osamosvojili 25. junija 1991. Leto pozneje sta ustanovili *Strokovno delovno skupino za vprašanje meje*, ki je na kopnem identificirala 53 katastrskih razhajanj. Leto pozneje (1993) je bila za razrešitev teh 53 spornih točk na meji med državama ustanovljena *Mešana diplomatska komisija za ugotovitev in demarkacijo slovensko-hrvaške meje*, ki je pripravila predlog rešitev za kopenski del meje. Te rešitve niso vključevale štirih območij – Prekmurje, Sekuliči, t. i. Tomšičeva parcela–Snežnik in Dragonja – ter morske meje. Vzrok za to je bil, da o teh štirih spornih področjih strokovna komisija ni dosegla soglasja. Vse to se je razvijalo izredno počasi, tudi (in predvsem) zato, ker Hrvaška teh vprašanj ni želela razrešiti, Slovenija pa se je v 90. letih ukvarjala predvsem z *bolj pomembnimi tematikami*, tj. lastno tranzicijo in vključevanjem v evroatlantske integracije.⁴

Ne glede na počasen proces so bila dognanja *Mešane diplomatske komisije za ugotovitev in demarkacijo slovensko-hrvaške meje* izhodišče za leta 2001 sklenjeno *Pogodbo o skupni državni meji* (t. i. sporazum Drnovšek–Račan), ki sta jo potrdili tako vlada Republike Slovenije kot vlada Republike Hrvaške, oba predsednika vlade pa sta jo tudi parafirala. Septembra 2002 je vlada Republike Hrvaške sporočila, da parafirane

² Večina opisa je povzeta po navedbah na spletnih straneh vlade RS.

³ Gre za sporazum, ki sta ga državi podpisali 4. novembra 2009 in ki je v 1. odstavku 3. člena določal, da: »(1) Arbitražno sodišče določi: (a) potek meje med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško na kopnem in morju; (b) stik Slovenije z odprtim morjem; (c) režim za uporabo ustreznih morskih območij«. Kar je pomembno poudariti, je, da je sporazum v imenu predsedujoče Svetu EU podpisal tudi predsednik vlade Kraljevine Švedske Fredrik Reinfeldt.

⁴ Pogovor s slovenskim diplomatom, november 2014. Kratka zabeležka pogovora se nahaja pri enem od avtorjev.

pogodbe ne more sprejeti.⁵ Sporazum Drnovšek–Račan je tako ostal na papirju vse do leta 2007, ko je Slovenija ponovno obudila proces s predlogom, da bi odprta mejna vprašanja med državama rešili pred *Sodiščem za spravo in arbitražo Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi* (OVSE). Hrvaška je to možnost zavrnila in ponudila možnost, da bi za reševanje spora zaprosili *Mednarodno sodišče za pomorsko mednarodno pravo* v Hamburgu. To je pomenilo, da bi Hrvaška reševala le »morsko mejo«, kopenske pa ne, zato ta predlog za Slovenijo ni bil sprejemljiv. Istega leta sta državi dosegli načelni dogovor, da naj bi mejni spor reševala tretja stran. Dogovorili sta se, da bi ga rešili po sodni poti, in sicer sta kot možni sodišči, ki bi spor rešili, izbrali *Meddržavno sodišče v Haagu* ali *Arbitražno sodišče v Haagu*.⁶ S tem je bil sporazum Drnovšek–Račan dokončno pokopan.

Slovenska stran je ustanovila mešano skupino pravnih strokovnjakov, ki naj bi pripravila vse potrebno, a je do preloma prišlo že jeseni 2008, ko je vlada Republike Slovenije ugotovila, da je Hrvaška v pristopnih pogajanjih za vstop v Evropsko unijo vnesla več podatkov, ki bi lahko prejudicirali končno mejo med državama. Ti predjudici so bili začasno umaknjeni, a Slovenija ni dobila jasnega zagotovila, da se Hrvaška strinja, da je vprašanje meje nerešeno, zato se je januarja 2009 v postopek vmešala Evropska komisija, ki je želela najti izhod iz začaranega kroga, a je bila pri tem neuspešna. Dva Rehnova predloga⁷ (Rehn I in Rehn II) sta propadla in odnosi med državama so dosegli ledišče. Poskus rešitve je bilo srečanje na vrhu med predsednikom slovenske vlade Borutom Pahorjem in (novoimenovano) predsednico vlade Hrvaške Jadranko Kosor, 31. julija 2009. Srečanje je potekalo na gradu Trakoščan na Hrvaškem. Na njem sta se državi dogovorili, da bosta spor reševali pred *ad hoc* sodiščem, ki bo imenovano po posebnem postopku. Hrvaška je to sprejela, zdelo se je, da iskreno, v Sloveniji pa smo naleteli na številne težave. Prva je bila, da je moralo o ustavnosti arbitražnega sporazuma presoditi ustavno sodišče. To je 18. marca 2010 ugotovilo, da je sporazum v skladu z *Ustavo Republike Slovenije* in *Ustavnim zakonom za izvedbo Temeljne ustavne listine o samostojnosti Republike Slovenije* (UZITUL) (Odločba Ustavnega sodišča Rm-1/09-30). Junija 2010 je bil Arbitražni sporazum potrjen tudi na referendumu, in sicer z 51,54 % (DVK 2017).

Po vsem tem dolgotrajnem postopku so nastopili nadaljnji zapleti, in sicer v fazi ratifikacije sporazuma. Hrvaška je namreč ob ratifikacijski listini želela dodati enostransko izjavo, ki bi določala, da »sta se državi dogovorili, da se v Sporazumu o arbitraži [med državama – op. av.] ne more nič razumeti kot pristanek Hrvaške, da

⁵ Glavni razlog za to, da Hrvaška ni ratificirala sporazuma Drnovšek–Račan gre pripisati dejstvu, da je hrvaški predsednik Račan imel v Saboru šibko večino in da je vse kazalo na to, da Sabor sporazuma ne bo podprl. V tem kontekstu se je Račan odločil, da pač sporazuma v Sabor niti ne pošlje, slovensko vlado pa je seznanil, da niti vlada *Pogodbe o skupni državni meji* ne bo sprejela. *N.b.*: Za Slovenijo je bil ta sporazum pomemben tudi zato, ker je prvič uradno predlagal razmejitev na morju in v Piranskem zalivu, kjer meja do tedaj ni obstajala. Več o pomenu konteksta in ideologije v Verdonik (2013, 2019).

⁶ Gre za t. i. Blejski sporazum, o katerem sta se dogovorila Janez Janša in Ivo Sanader.

⁷ Olli Rehn je bil finski politik, ki je opravljal delo evropskega komisarja za pet mesecev v Prodijevi Evropski komisiji (1999–2004). Jose Manuel Barroso ga je leta 2004 imenoval za komisarja za širitev, to funkcijo je opravljal do februarja 2010, ko ga je nadomestil Čeh Štefan Füle.

Slovenija dobi stik z odprtim morjem«. ⁸ Slovenija se je na to ostro odzvala in pojasnila, da s Hrvaško ni uskladila nobene izjave in sprejela svojo enostransko izjavo, v kateri je zanikala enostransko izjavo Hrvaške. Zaradi pritiska velesil in Evropske unije sta si državi na koncu ratifikacijski listini izmenjali brez enostranskih izjav. Ti sta bili deponirani tudi pri Združenih narodih. Ta prvi poskus Hrvaške, da izigra dorečeno v arbitražnem sporazumu, je bil znak, da je sama sporazum podpisala *s figo v žepu*. To se je dokončno razkrilo leta 2015, ob t. i. prisluškovalni aferi, ko je po načelu *blitzkriega* (hitre vojne) Hrvaška v nekaj urah izvedla (že prej pripravljeno) diplomatsko akcijo in s sklepom Sabora formalno odstopila od Arbitražnega sporazuma. Resda ta »odstop« nima nobene povezave z mednarodnim pravom. Ima pa velike politične posledice. Od takrat dalje Hrvaška vseskozi ponavlja, da je odločitev Sabora dokončna, da je nad Saborom »samo modro nebo« (Davor Ivo Stier) ter da arbitraže več ne priznava. Vse od leta 2015 je hrvaška politika soglasno zagotavljala, da arbitražne odločitve ne bo priznala, a sočasno ni mednarodnopravno naredila nič, kar bi spodbudilo mednarodnopravno rešitev problema. To kaže, da se Hrvaška zaveda, da mednarodno pravo ni na njeni strani, so pa na njeni strani nacionalna ideologija in nacionalna čustva, ki so jih v mnogih oddajah (npr. Otvoreno na nacionalni televiziji, še posebej, če to oddajo vodi Mislav Togonal) in mnogih medijskih zapisih (npr. v Jutarnjem listu ali Večernjem listu) podpirali tudi novinarji, komentatorji in uredniki. ⁹

Predstavitev problematike, ki jo želimo v nadaljevanju analizirati, je bila nujna zato, da smo lahko zastavili okvir raziskovanja. Znotraj tega okvira smo postavili tri raziskovalna vprašanja, na katera želimo odgovoriti. Glede na to, da je bila sodba arbitražnega sodišča izdana 29. junija 2017, smo za analizo določili časovni pas 14 dni, tj. sedem dni pred izdajo sodbe in sedem dni po izdaji arbitražne razsodbe. Naša analiza se bo osredotočila na poročanje treh slovenskih dnevnikov, in sicer časopisa Delo, časopisa Dnevnik in časopisa Večer. S pomočjo analize poročanja o arbitražni razsodbi in njenih posledicah v omenjenih treh časopisih želimo odgovoriti na naslednja raziskovalna vprašanja:

- R1: Kako se je v dnevnem poročanju kazala pomembnost sodbe za slovensko državo?
- R1a: Na kateri strani so bili objavljeni prispevki v zvezi s sodbo (prva, druga, zadnja)?
- R1b: Koliko prispevkov je bilo na to temo na teh straneh?
- R1c: Kolikšen delež strani so zavzemali prispevki v zvezi s sodbo arbitražnega sodišča (do 25 %, do 33 %, do 50 %, več kot 50 %)?
- R2: Katere jezikovne izbire in načini upovedovanja so bili uporabljeni v prispevkih za poročanje in presojanje o arbitražni sodbi kot prvovrstni politični temi?
- R2a: Ali je v prispevkih prišlo do kakršnih koli jezikovnih inovacij (npr. novih terminov, neologizmov ipd.)?
- R2b: Kako je bil stil pisanja slovenskih novinarjev prilagojen poročanju o zapleteni mednarodnopravni odločitvi in glede na pomembno nacionalno tematiko?

⁸ Stališče hrvaške vlade, na spletu.

⁹ O pomenu ideologije ter (nacionalnih) narativov v različnih uporabah jezika Vidovič Muha (2019); Gorjanc in Fišer (2018); Scuteri (2018); Kaloh Vid (2017) in Trupej (2014, 2015).

Na zastavljena raziskovalna vprašanja bomo odgovorili s kombinacijo več metod v okviru kvantitativne in kvalitativne metodologije. S pomočjo kvantitativne analize besedil bomo iskali odgovore na vprašanja glede pozicioniranosti prispevkov o arbitražni razsodbi, njihovem številu ter o njihovi pomembnosti (ki se bo odslikavala v obsegu besedila); s kvalitativnimi tehnikami pa bomo analizirali jezikovnostilne značilnosti upovedovanja besedil (Korošec 1998; Kalin Golob 2003, 2004; Kalin Golob in Poler Kovačič 2005; Hribar 2009a, 2009b; Kalin Golob in Logar, 2014; Kalin Golob in Logar 2015) ter iskali odgovore na drugo raziskovalno vprašanje. V analizo so vključeni veliki naslovi, ustreznost strokovnih poimenovanj (terminologija) in elementi aktualizacije (zaznamovane jezikovne prvine). Izbira aktualizmov je presojana glede na žanr novinarskega besedila, torej upoštevanje ločevalne norme in posledična pričakovnost aktualizmov kot prvin interpretativnih besedil.

Članek je razdeljen na dva dela. Zgodovinskemu orisu in predstavitvi metodološkega preučevanja sledi teoretsko-konceptualno poglavje o stilistiki poročevalstva.¹⁰ Temu delu pa empirični del, v katerem bomo s pomočjo analize dejstev in sinteze spoznanj poiskali odgovore na zastavljena raziskovalna vprašanja. Na koncu članka sledi zaključek, v katerem bomo predstavili ključne ugotovitve ter predlagali možne smeri raziskovanja v prihodnje.

Teoretsko-konceptualni okvir raziskave: o stilistiki poročevalstva

Stilistika poročevalstva analizira izbor jezikovnih prvin v besedilih dveh temeljnih novinarskih besedilnih tipov: poročevalnih (s prevladujočo informativno vlogo) in presojevalnih besedil (s prevladujočo interpretativno vlogo) (Korošec 1998; Korošec 2002; Kalin Golob 2003). Jezikovnostilna analiza prispevkov treh slovenskih dnevnikov o arbitraži je namenjena jezikovnostilni analizi medijskega poročanja o prvovrstni nacionalni politični temi, da bi ugotovili, kako so oblikovali njeno razumevanje in interpretacijo glede na to, da je sodba zahtevno branje za laike in jo je treba laični javnosti prenesti natančno, a vendarle razumljivo.

Upoštevaajoč Koroščeve raziskave in njegovo utemeljitev, da je naslovje v tiskanem poročevalstvu najizrazitejša prvina (Korošec 1998: 43), ki na izpostavljenem mestu vsebuje poseben izbor jezikovnih sredstev, smo v jezikovnostilno analizo zajeli vse velike naslove besedil o arbitraži v obravnavanih dnevnikih. Izpostavljenost (torej postavitev in grafična opaznost nad besedilom) je naslovju dana imanentno, medtem ko so jezikovna sredstva, izbrana za naslovje, odvisna od namena tvorca besedila (ibid.). Naslovje je element besedila, ki ga naslovnik najprej opazi, tako predvsem veliki naslov določa tudi interpretacijo prispevka (Marcoci 2014: 708–709). Velike naslove smo tako najprej analizirali glede na funkcije (Korošec 1998: 48–49). Korošec ločuje tri: poimenovalno-informativno, informativno-stališčno in pozivno-pridobivalno.

¹⁰ Prispevek posvečamo jubileju utemeljitelja stilistike poročevalstva na Slovenskem zasl. prof. dr. Tomu Korošču. Na novinarsko poročanje o pomembni nacionalni tematiki je aplicirana njegova teorija delovanja slovenskega jezika v poročevalstvu, ki jo je postavljial vse od konca 60. let preteklega stoletja in jo združil v monografiji *Stilistika slovenskega poročevalstva* (1998).

Predvidevali smo, da bo prevladovala informativno-stališčna funkcija, upoštevajoč Koroščevo ugotovitev, da je ta »funkcija najbolj pod ideološkim ali političnim vplivom določenega družbenopolitičnega obdobja«, in prav zato so z demokratizacijo družbe tovrstni naslovi postali po letu 1989 pogostejši (Korošec 1998: 49). Prvovrstna nacionalna politična tema in potreba po interpretaciji pravno zahtevnega besedila sta kar klicali po izrekanju stališč in mnenj, zato sva v naslovih pričakovala izraženo stališče bodisi novinarjev avtorjev besedil bodisi njihovih virov strokovnjakov, ki so pomagali pri razlagi in ob tem izražali svoje (strokovno) stališče o sodbi.

Ob analizi funkcij so bili razčlenjeni tudi leksemi in njihove morebitne stilno opazne značilnosti. Skladno s Koroščevimi ugotovitvami (1998: 48) se namreč »okrog tako zastavljenih funkcij enakomerno skupinijo posamezna stilna sredstva v naslovih, in sicer tako da se od stilne nevtralnosti (nezaznamovanosti) v prvi /informativno-poimenovalni/ krepki stilna zaznamovanost proti tretji /pozivno- pridobivalni/ funkciji, kjer ekspresivna sredstva najbolj izstopajo«.

Ob naslovih smo v analizo zajeli tudi ustreznost strokovnih poimenovanj in njihovo razlago, saj je šlo za zahtevno mednarodnopravno vsebino in nevsakdanjo temo političnega poročanja, zato nas je zanimalo, s kakšnimi strategijami so jih novinarji vključevali v besedilo in jih po potrebi bodisi poimenovali bodisi razlagali.

Prav tako smo razčlenjevali tudi aktualizme, torej stilno zaznamovane jezikovne prvine. V ospredju zanimanja je bil izbor aktualizmov: leksemov z ekspresivno vrednostjo, večpomenskih sredstev, metafor in drugih tropov ter sredstev (ne)osebnega sporočanja, pa tudi stil celotnega besedila. Njihova konotativna vrednost je bistvena za presojanje vplivajnske vloge, torej persvazivnosti jezikovnih sredstev (Fairclough 1994: 119). Jezikovni sistem med drugim razpolaga s sredstvi, ki so si v bistvu podobna, a se razlikujejo v drugotnih značilnostih, ki njihovega bistva ne spreminjajo, vendar konotirajo dodatne pomene (Akhmanova 1976: 23). Izbira med takimi sinonimnimi možnostmi je vedno avtorjeva, prilagaja jo okoliščinam in namenu sporočanja, primerno besedilni vrsti in naslovniku. Izbira zaznamovanega sredstva v poročevalskih besedilih ni le govorniški okrasek, ampak tudi sredstvo avtorjevega vrednotenja upovedene vsebine Korošec (1998: 17), zato smo aktualizme pričakovali v obravnavanih besedilih predvsem v vlogi vrednotenja, manj kot govorniški okrasek, saj je bila resnost teme in njena interpretacija v ospredju. Poleg leksikalne ravni smo aktualizacijo razčlenjevali tudi na drugih jezikovnih ravneh, predvsem skladenjski (vrste povedi, časje).

Študija primera: poročanje slovenskih tiskanih dnevnikov o arbitražni razsodbi

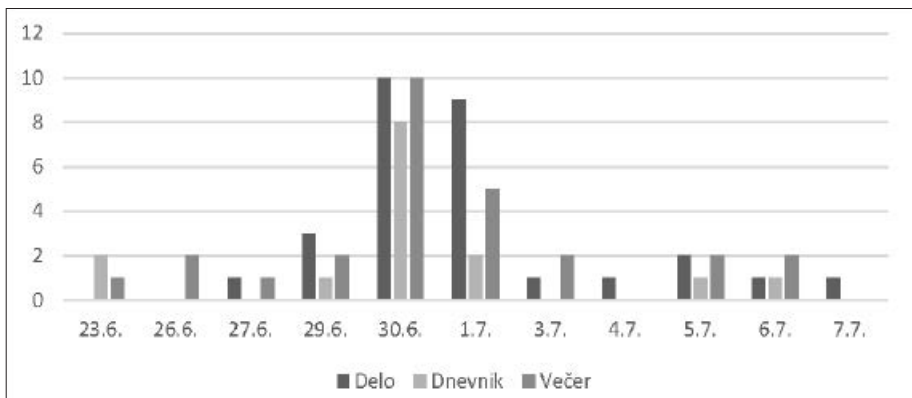
Metodologija raziskave

Analizo obravnavanih prispevkov v medijih smo omejili na obdobje sedmih dni pred dogodkom (tj. razglasitvijo arbitražne odločbe, 29. junija 2017) in sedmih dni po dogodku (tj. do 7. julija 2017). Razlog za določitev štirinajstdnevnega časovnega okvira je predvsem v tem, ker smo s tem zajeli dve soboti, 23. junija in 7. julija, ko

časopisi določen del posvečajo tudi komentarjem dogodkov preteklega tedna. Poleg tega je bilo pri določitvi časovnega okvira pomembno dejstvo, da se je pred 29. junijem v medijih pripravljala teren za poročanje o možnih izidih arbitražne razsodbe, teden po 29. juniju pa so se predvsem spremljale reakcije domačih in tujih udeležencev ter prizadetih zaradi arbitražne razsodbe. Naj še poudarimo, da smo analizirali besedila vse do 7. julija tudi zato, ker smo želeli ugotoviti, kako bodo o odločitvi Evropske komisije, ki je bila sprejeta 4. julija 2017, poročali slovenski tiskani mediji.

V analizo smo vzeli tri slovenske osrednje tiskane dnevnike (Delo, Dnevnik in Večer). Pregledali smo vsako številko posebej in izločili le tiste prispevke, ki so se večinoma nanašali na arbitražni sporazum ali odločitev arbitražnega sodišča. Vseh analiziranih besedil je bilo 71, od tega jih je bilo največ (pričakovano) objavljenih dan po odločitvi (28; 39 %) in še en dan pozneje (16; 22,5 %); relativno veliko prispevkov je bilo objavljenih tudi na dan odločitve arbitražnega sodišča (6; 8 %) in dan po odločitvi Evropske komisije, da podpre arbitražno odločbo in zahteva njeno udejanjenje (5; 7 %). Ugotovimo lahko, da sta bili v t. i. kritičnem tridnevju (od 29. 6. do 1. 7.) v celoti objavljeni več kot dve tretjini vseh prispevkov (slika 1).

Tabela 1: Število analiziranih prispevkov po časopisih

Vir: Lastna analiza.

Rezultati kvantitativne analize

Kar se tiče besedilnih vrst, sta Delo in Večer objavila 5 komentarjev (D: 17 %; V: 18 %), Dnevnik pa en komentar (z naslovom *Glosa*) o odločbi Arbitražnega sodišča, ostalo so bila dopisniška poročila in reportaže. Glede slikovnega gradiva, za katerega Tomanič Trivundža (2009: 138ff) ugotavlja, da ga slovenski mediji radi uporabljajo,

sploh pri dogodkih, ki so pomembni za državo,¹¹ podatki kažejo naslednje: Večer je objavil 9 fotografij,¹² Delo 19¹³ in Dnevnik 13,¹⁴ pri čemer je Delo imelo ne le velik delež fotografij, ampak je natisnilo v skoraj vseh dneh, ko je objavljalo besedila o obravnavani tematiki (razen 6. 7.), fotografijo čez polovico naslovne/prve strani. Celostna izmera odnosa med fotografijo in besedilom kaže, da so prispevki v Dnevniku temeljili predvsem na besedilu, v Večeru je obstajala kombinacija, a je besedilo prevladovalo, v Delu pa je prevladoval učinek fotografije. Ta je predvsem dopuščal možnost, da si posameznik sam ustvari občutek o »pravičnosti« arbitražne rzsodbe.¹⁵ Seveda je za analizo pomembno tudi, s katerega vidika so novinarji osvetljevali pomembnost odločbe arbitražnega sodišča. To je pomembno zato, ker vsaka zunanjepolitična odločitev vpliva na lastno notranjo politiko, hkrati pa tudi na zunanje in notranje politike drugih držav.

Glede na to, da je na Slovenskem zunanja politika bolj ali manj v ozadju medijskega poročanja in je prisotna v medijih le, ko gre za njene notranjepolitične posledice, smo predpostavljali, da bodo o odločitvi arbitražnega sodišča poročali predvsem t. i. notranjepolitični novinarji, manj pa bo zunanjepolitičnih novinarskih prispevkov. In nismo se zmotili. V vseh prispevkih je v Delu njihova zunanjepolitična strokovnjakinja (SV) komentirala arbitražni razplet le enkrat; v Dnevniku lahko zasledimo tudi le en prispevek zunanjepolitičnega novinarja,¹⁶ medtem ko je v Večeru teh prispevkov več. Novinar, ki se v Večeru pretežno ukvarja z zunanjepolitičnimi vprašanji in odnosi Slovenije z drugimi državami,¹⁷ je pripravil več prispevkov na temo arbitražne odločitve. In to pred objavo arbitražne rzsodbe in po njej. Da je bila arbitraža izjemno notranjepolitično vprašanje, potrjuje tudi visok delež prispevkov, ki so jih pripravili lokalni dopisniki oz. dopisniki s terena. To velja za vse tri časopise. Analiza je pokazala tudi, da se je le pri Večeru odgovorni urednik odločil, da napiše komentar, odgovorna urednika Dnevnika in Dela tega nista storila.

Vprašanje pomembnosti teme se vedno kaže tudi v tem, kje je prispevek objavljen. Načeloma veljajo v medijih za najpomembnejše prva stran (naslovnica), stran 2 in zadnja stran. V analizi smo ugotovili, da je bila arbitražna rzsodba (in njene posledice) skorajda brez izjeme izjemno pomembna tema, in sicer je bila večina besedil na

¹¹ Tomanič Trivundža (2009: 138ff) tako navaja primer smrti maršala Tita, ko mu je Delo posvetilo celotno naslovno stran; pa primer Dnevnika, ki je posvetil naslovno stran smrti papeža Janeza Pavla II.; opozarjamo še na slovensko osamosvojitvev, ko je bila izdana celo posebna priloga Dela oz. posebni izvod Dela, kjer je slika zajemala skoraj celotno prvo stran.

¹² 26 % prispevkov je bilo opremljenih s fotografijo.

¹³ 49 % prispevkov je bilo opremljenih s fotografijo.

¹⁴ 76 % prispevkov je bilo opremljenih s fotografijo

¹⁵ Ta t. i. fotožurnalizem (Tomanič Trivundža 2009: 65ff) postaja v modernih prispevkih izjemno prisoten in ima tudi izjemno moč. Tomanič Trivundža (2009: 75) ugotavlja (o odnosu med fotografijo in besedilom) (tudi) sledeče: »Besedilo, ki spremlja sliko, lahko spodbudi interpretacijo, ki ni skladna s sliko, in obratno – slika lahko ustvari pogled, ki nima opore v tekstu«.

¹⁶ Novinar AG, ki v Dnevniku velja tudi za zunanjepolitičnega novinarja, se je ukvarjal predvsem z notranjepolitičnimi pogledi na arbitražno rzsodbo.

¹⁷ Komentar je pri Večeru pred rzsodbo prispeval tudi zunanjepolitični novinar BJ.

prvi in na drugi strani, nekatera pa so se s strani 2 nadaljevale na strani 3.¹⁸ Zanimivo je ugotoviti, da na zadnji strani v obravnavanem časovnem okviru ni bilo objav na to temo. Navezujoč se na umeščenost na straneh časopisa, je pomembno tudi ugotoviti, kolikšno »površino« so zajemala besedila, ki smo jih analizirali. Prispevki o arbitražni razsodbi in njenih posledicah so imeli v

- (a) časopisu Dnevnik: v sedmih primerih celostranski obseg; v enem primeru je bil polstranski; v dveh primerih pa je obsegal tretjino strani. Je pa bil v časopisu Dnevnik v soboto, 24. 6., objavljen večstranski intervju s hrvaško predsednico Kolindo Grabar Kitarović;¹⁹
- (b) časopisu Delo: v šestih primerih celostranski obseg; v devetih primerih dvotretjinski obseg celotne strani;²⁰ v treh primerih obseg do polovice strani in v enem primeru obseg do tretjine strani;
- (c) časopisu Večer: v sedmih primerih je Večer posvetil arbitražni razsodbi celo stran; v osmih primerih pol strani; v dveh primerih tretjino strani in v dveh primerih manj kot tretjino strani.

Vse povedano kaže, da je bila odločba arbitražnega sodišča z vidika slovenske politike, javnosti in tudi slovenskih medijev izjemno pomembna tematika, s katero so se novinarji v svojem poročanju intenzivno ukvarjali in so jo skušali osvetliti tudi z različnih vidikov. Zavedajoč se tega, je pomembno ugotoviti tudi, kako so novinarji upovedovali in ubesedovali svoje poročanje, najsibodi o dejstvih, lastnih stališčih ali stališčih drugih (Kalin Golob, Grizold 2017) ter katere značilnosti slovenskega jezika (in tudi posebnosti; npr. Vidovič Muha, 2015) so pri tem izkoriščali oz. katere so bolj razvijali v odnosu do drugih. S tem se bomo natančneje ukvarjali v naslednjem razdelku.

Jezikovnostilna analiza funkcij in aktualizacije v velikih naslovih

Kot smo že povzeli, imajo naslovi kot najizrazitejša prvina tiskanega poročevalstva po Korošču bodisi poimenovalno-informativno, informativno-stališčno ali pozivno-pri-dobivalno funkcijo (Korošec 1998: 48, 49). V časopisju tudi v sodobnosti²¹ prevladuje prva, kar je dano imanentno, glede na to, da tak naslov »besedilo označuje, poimenuje temo oz. vsebino besedila« (Korošec n. d.: 48); ob preletu časopisnih strani, ko bemo celoten časopis po naslovju, želimo osnovne informacije in šele nato – če nas tema zanima – vstopimo v besedilo. Naslovje je torej besedilo v malem, vidno pa ga najbolj določa veliki naslov. Ker je arbitražna sodba z določitvijo meje med Slovenijo in Hrvaško prvovrstna notranjepolitična tema, smo predpostavili, da se bodo v naslovu novinarji (ali citirani viri) odzivali nanjo in tako v velikem naslovu izrekli svoje stališče. Domneva se je potrdila, kar prikazuje spodnja preglednica.

¹⁸ Za vse tri obravnavane medije velja, da je bilo največ prispevkov na drugi strani, veliko napovedi besedil je bilo tudi na prvih straneh (ali kratka vest ali fotografija z naznanilom), na tretji strani je bilo običajno le nadaljevanje druge strani. V dveh primerih je bilo besedilo o arbitraži po tretji strani omenjenih dnevnikov.

¹⁹ Ta intervju ni bil vključen v analizo, ker vsebina intervjuja ni bila znotraj analitičnega okvira raziskave.

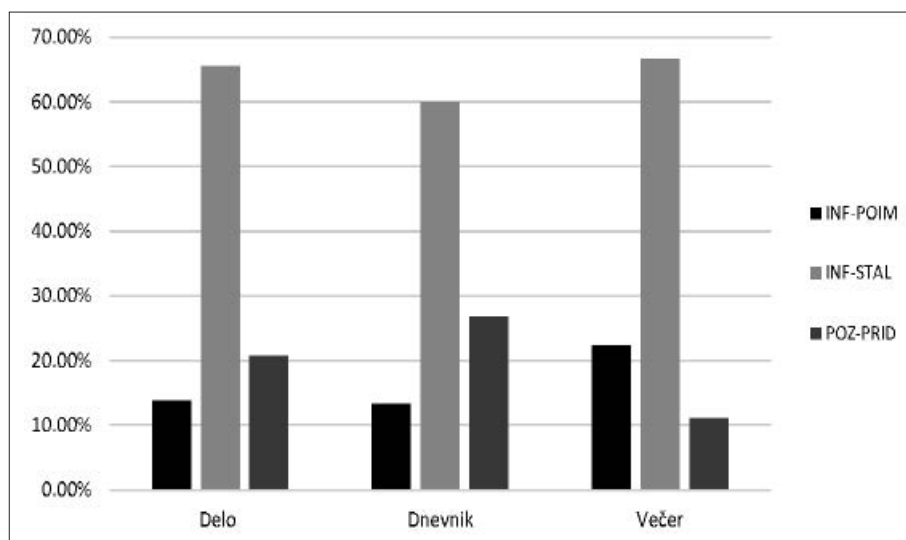
²⁰ Ta posebnost je bila tu uvedena zaradi pomena fotografije, ki je v sedmih primerih obsegala pol strani.

²¹ To ugotavlja v svojih raziskavah že Korošec (n. m.) enako tudi vsakoletno raziskovalno delo pri seminarjih predmeta Stilistika poročevalstva ter Jezik in stil medijskih besedil, ki ju vodi Monika Kalin Golob.

Tabela 1: Razporeditev funkcij velikih naslovov

		INF-POIM		INF-STAL		POZ-PRID	
Delo	29	4	13,79%	19	65,52%	6	20,69%
Dnevnik	15	2	13,33%	9	60,00%	4	26,67%
Večer	27	6	22,22%	18	66,67%	3	11,11%
Skupaj	71	12	16,90%	46	64,79%	13	18,31%

Vir: Lasten prikaz.

Slika 2: Razporeditev funkcij velikih naslovov po treh dnevnikih

Vir: Lasten prikaz.

V skoraj 65 % torej prevladujejo informativno-stališčni naslovi, zanimivo je, da glede tega in razmerij med posameznimi funkcijami skorajda ni razlik med časopisi. Edina razlika je pri številu pozivno-pridobivalnih naslovov, ki so pri Večerju na tretjem mestu po pogostosti, medtem ko so pri Delu in Dnevniku na drugem.

Kot ugotavlja že Korošec (1998: 49), so naslovi z informativno-stališčno funkcijo lahko stilno povsem nezaznamovani ali pa stališčni del te funkcije »zajema tudi pretanjene stilne odtenke«. Stilnost v obravnavanih naslovih se kaže v izbranih čustvenostno zaznamovanih pridevnikih (npr. Delo: *intenzivne* priprave, *vročih* 26 let, *razburkano* morje, *kreativna* rešitev; Dnevnik: *največje* navdušenje, *mirni* dnevi; Večer: *zgodovinski*

trenutek, *unikaten* režim), prislovih (Dnevnik: *besno pričakuje*) in frazemih (v Delu: *pregreti glave, odprte rane, imeti kratek spomin*). Stilno opazni so tudi veliki naslovi v Večeru in Dnevniku, ki gradijo na protistavi: *Dobitki na morju, izgube na kopnem, Namesto »glaza« zdravice – šok, Zastava iz veselja in iz razočaranja*.

Naslovi z informativno-stališčno funkcijo izražajo ne le stališče novinarja, ampak tudi virov informacij, saj gre za strokovno zahtevno temo, ki jo novinarji preverjajo in interpretirajo prek ekspertnih mnenj, taki naslovi so korektno označeni z navednicami.

Pozivno-pridobivalni naslovi (6 v Delu, 4 v Dnevniku in 3 v Večeru) gradijo na pomembnosti teme, in sicer od pozivnih, *Naj arbitraža ne pregreje glav* (Delo), *Kaj zdaj?* (Dnevnik), do pridobivalnih, ki gradijo na ekspresivni leksiki in interpunkciji: *Šok, Fantastično razočaranje!* (Delo); protistavi: *Dogovor ali konec vladavine prava* (Delo), *Mirišče slavi, Razkrižje se jezi* (kjer gre tudi za metonimijo); delni zastrtosti pomena: *Arbitraža o morju z morja* (Dnevnik) in retoričnih figurah: *Dostava, prevod, analiza in interpretacija* (klimaks, Delo).

Glede na funkcije smo potrdili predvidevanje, da bo prevladovala informativno-stališčna, upoštevajoč Koroščevo ugotovitev, da je ta »funkcija najbolj pod ideološkim ali političnim vplivom določenega družbenopolitičnega obdobja« (Korošec 1998: 49), in ker gre za prvovrstno politično temo, ki zaradi svoje pravne zapletenosti potrebuje dodatne razlage in interpretacije, je izražanje stališč o razsodbi pričakovano in udeleženo v prevladujoči funkciji velikih naslovov obravnavanih besedil.

Med subjektivizacijo in objektivizacijo: analiza besedil

Da gre za prvovrstno in »vročo« temo, je jasno že iz velikih fotografij na prvih straneh dnevnikov, napovednikov na prvi strani, ki usmerjajo k nadaljnjemu bolj poglobljenemu branju. Ta prvovrstnost pa je opazna tudi v jezikovnem stilu obravnavanih besedil. Dnevi pred izrekom sodbe so polni besedil, ki z izbranimi stilnimi sredstvi stopnjujejo napetost: tako v Delu 27. 6. na prvi in drugi strani beremo dramatično besedilo, ki je stilno opazno tako na skladenjski ravni (okrajšane povedi, osamosvojeni dostavki: *Na vladi pravijo, da bo dan po znani sodbi isti kot dan pred tem. Brez drame; s pogostimi vprašalnimi povedmi, tudi v obliki mednaslovov: Kako po arbitraži?*), kot tudi leksikalni (enako kot v naslovih tudi v besedilu to vlogo nosijo ekspresivni pridevniki: *intenzivno* pripravlja, *mrzlične* priprave) in dramatično rabo prihodnjika, ki napoveduje potek dogodkov po prejetju sodbe. Povedi so nanizane druga za drugo tako, da ustvarjajo hiter ritem prihodnjih dogodkov (vse Delo, 27. 6., str. 1, 2):

Po naših informacijah bosta Slovenija in Hrvaška sodbi prejeli v četrtek v jutranjih urah /.../ O prvih orisih sodbe bo najprej obveščen predsednik vlade, nato ministrski zbor, predsednik republike in predsednik državnega zbora. Kmalu potem bo sledilo srečanje vseh predsednikov parlamentarnih strank, ob 14.30 pa bo za zaprtimi vrati zasedal odbor državnega zbora za zunanjo politiko, kjer bo premier Miro Cerar poslance obvestil o sodbi arbitražnega sodišča. (Delo, 27. 6., str. 1)

Enaka stilno opazna dramatična raba prihodnjika z ustvarjenim ritmom dogodkov se pojavi 29. 6. (str. 1). Oba prispevka je podpisal Zoran Potič, tako da je izraziti avtorski stil opazen v enakih stilnih izbirah (časje, skladnja in leksika). Vendarle se enako dramatično sosledje potencialnega niza dogodkov v prihodnjiku pojavi tudi v Večeru (29. 6., 2).

Delo (29. 6. 2017, 2) objavlja kronologijo dogodkov 26 let med Slovenijo in Hrvaško s pasusi v obliki literarne zgodbe (avtor Boris Šuligoj), ki slikovito zamejuje pomembne časovne postojanke. Začenja se na primer takole: *Pripeljala se je rdeča katrica iz Buj, iz nje so izstopili tri občinske uradnice in bujski župan Luciano Benolić ter vprašali vodjo gradbišča ...* ter nadaljuje *Junija 1999 je Joško Joras želel domov pripeljati pohištvo*. Enako ozgodbenje najdemo tudi v Dnevniku (30. 6. 2017, 4, Ervin Hladnik – Milharčič) z lirskim uvodom, ki ga začenja poosebitev v nepravem sinopsisu (vodilu):

Na usodni dan svoje ločitve na pravično in nepravično morje je bil Piranski zaliv presenetljivo miren. Najbolj vznemirjeno je bilo morje. Besedilo pa se začenja: Po sredini večerni nevihti je dopoldne pihal jugo in valovi so leteli na vse strani. Majhen gumenjak je na njih poskakoval kot čolni, ki jih begunci uporabljajo na poti iz Libije v Italijo. Cel zaliv je bil prazen kot morje na zemljevidih, čez katere vlečejo črte.

Izbrana stilna sredstva ustvarjajo čustveno reakcijo, približajo dogodke in njihov potek naslovniku. V razmeroma dolgih prispevkih, polnih suhoparnih podatkov, te strategije spodbujajo razumevanje in ohranjajo zanimanje za branje.

Ta subjektivizirani ozgodbeni pristop je še bolj pogosto uporabljen po razglasitvi sodbe. V reportažah iz krajev, kjer so prebivalci zadovoljni ali razočarani zaradi arbitražne sodbe, vpleteni s svojo osebno izkušnjo in čustvi ustvarjajo pri naslovniku empatijo. Arbitražna sodba na preštevilnih straneh ni le črka na papirju, ampak ima posledice za ljudi, zato novinarji predajo poročanje o njih pričevalcem, prizadetim ljudem. Ali kot piše Ervin Hladnik–Milharčič v navedenem prispevku (30. 6., 4): *Kaj v resnici ločujejo meje, ki v suhem jeziku sodišča zvenijo tako logično?*

Poročanje po rabsodbi je tako predvsem v Večeru in Dnevniku izrazito subjektivizirano, s pričanjem prebivalcev, na katere je sodba vplivala v dobrem ali slabem, celo slikovitim reportažnim poročanjem iz Haaga (Dnevnik, 30. 6., 2) novinarji zavestno premoščajo prepad, ki ločuje bralce in dogodek. Ekspresivni prislovi in druga čustveno zaznamovana leksika, navedki prizadetih pričevalcev, veselje in žalost ustvarjajo na nekaterih mestih prave ganljivke; naslovnik je postavljen v dogajanje, ni le pasivni bralec o dogodku, ampak se lahko poistoveti s prizadetostjo ali veseljem, ki sta nastala zaradi posledic arbitražne sodbe. Pričanja ljudi ustvarjajo njene otipljive rezultate.

Kot protiutež tovrstnim subjektiviziranim pristopom se pojavljajo prispevki, v katerih besedo dobijo strokovnjaki, ki napovedujejo ali kasneje po arbitraži razlagajo sodbo in njene posledice. Gospodarstveniki, politiki in mednarodni pravniki pojasnjujejo

posamezne izraze, razlagajo rešitve, predvidevajo nadaljnje korake. Prispevki so zapisani tako, da so nova poimenovanja, ki jih tvori novinar, zapisana skupaj z angleškim izvirnikom (npr. *območje stika (junction area)*, Delo 30. 6. 2019, 2). Viri informacij so strokovnjaki, ki imajo vlogo pojasnjevalcev, strokovnih komentatorjev; posamezniki, torej vpliv na ljudi, ki je v ospredju subjektiviziranih zgodb, je tu drugotnega pomena. V ospredju je informiranje in pojasnjevanje razsodbe, njen pomen za politični, družbeni in mednarodnopravni položaj Slovenije.

Jezikovna sredstva, ki uresničujejo subjektivizirani in objektivizirani stil prispevkov o arbitražni sodbi, so pričakovana in ustrezajo stilnim plastem, ki jih v svojih raziskavah ugotavlja že Tomo Korošec (1998). Na podlagi analize in navedenih zgledov lahko povzamemo, da so za **subjektivizirana** interpretativna, torej presojevalna besedila značilna vsa aktualizirana sredstva:

1. stilno opazna leksika, od posameznih besed do pogostih frazemov (Meterc, 2015), pa tudi njihovih obnovitev;
2. tropi in figure, pri čemer se potrjuje tudi Koroščeva ugotovitev (1998: 23, 24), da politični prispevki pogosto vključujejo vremenske metafore, npr. *Temperatura se naglo dviga. Imeli bomo dolgo vroče poletje, toda verjetno vročina ne bo popustila niti kasneje* (Večer, 23. 6. 2017, 2);
3. skladenjsko opazna sredstva: bodisi zaradi obsega povedi (hotena kratkost povedi; v poved osamosvojeni stavčni členi, ki delujejo kot poudarki; številne vprašalne povedi, vključno z retoričnimi pojavi; govorna skladnja v izsekih pričevalcev; dramatično zgrajeno sosledje povedi v prihodnjiku),
4. izrazita vključenost literarnih prvin v reportaže: lirski uvodi (glej zgoraj) in zaključki (npr. Dnevnik, 30. 6. 2017, 2: *Ko je sklenil izjavo, so z neba nad ves dan oblačnim Haagu začele padati debele kaplje.*).

Na drugi strani pa jedro **objektiviziranih** besedil tvori nevtralna leksika, vključuje pa se stilna plast (pravnih) terminov, tudi novih, ter poročevalski in diplomatski avtomatizmi (Udovič idr., 2011; Udovič, 2016).

Zaključek

Poročanje o razglasitvi arbitražne sodbe je bilo za novinarje slovenskih dnevnikov zahtevno delo, saj ni šlo le za golo tehnicistično poznavanje tematike, ampak je bil ta dogodek sam po sebi zelo pomemben za razvoj slovenskega naroda in države. V tem okviru so bili slovenski novinarji in novinarki pod pritiskom, da svoje poročanje prilagodijo pričakovanjem javnosti. K državotvornemu delovanju novinarjev je pripomoglo tudi dejstvo, da sta jih takratna vlada in predsednik državnega zbora že vnaprej in konsistentno seznanjala s postopki, ki bodo sledili razglasitvi arbitražne sodbe. S tem se je ustvarilo ugodno okolje za relativno objektivizirano poročanje o arbitražni razsodbi. Na drugi strani pa so se slovenski novinarji sami soočali z družbenopolitičnim angažmajem svojih hrvaških kolegov, ki so po arbitražni aferi 2015 popolnoma stopili na stran oblasti in včasih prav papagajsko ponavljali stališča, ki jih je do takrat ponavljala hrvaška oblast. Tudi zato bi lahko ocenili, da so se slovenski novinarji v dnevnikih na

razglasitev arbitražne rzsodbe odzvali veliko bolj zadržano, nenavijaško in skušali svoje poročanje karseda objektivizirati ali pa so predali poročanje v izreke prizadetih prebivalcev oz. interpretiranje in so zapleteno tematiko ozgodbili in subjektivizirali, da bi ustvarili razumevanja in vključenosti naslovnikov v posledice arbitražne sodbje.

Analizirana besedila tedna pred arbitražno sodbjo in po njej so pokazala dva tipa ubeseditjev, objektivizirana poročila, ki z vključenjem ekspertov razlagajo politične posledice sodbje in večje število subjektiviziranih besedil, ki kot reportaže in komentarji, pa tudi avtorska poročila gradijo most med zapleteno mednarodnopravno sodbjo in njenimi učinki na prebivalce ob meji. V obravnavanih besedilih se aktualizirana jezikovna sredstva pojavljajo predvidljivo in so v vlogi ustvarjanja empatije, poistovetenja, mestoma pa so tako čustvena, da se občasno že nagibajo k senzacionalizmu.

Nasploh lahko ugotovimo, da so novinarji svojo nalogo opravili korektno. V dnevih pred sodbjo so ustvarjali dramatičnost pričakovanja in tako dali težo dogodku, niso ustvarjali občutka ogroženosti ali dvoma o primernosti arbitražne rzsodbe, vedoč, da je šlo za enega ključnih državnih zunanjepolitičnih projektov od osamosvojitve dalje. Sočasno pa so bralcem, ki s to mejo niso živeli, vsaj delno ustvarili vtis o pomembnosti reševanja in rešitve mejnega vprašanja, ki je odnose z Hrvaško obremenjevalo 27 let. Tudi s takim odnosom so pripomogli, da se po razglasitvi arbitražne rzsodbe in njenega hrvaškega nespoštovanja ni vroče in dolgo poletje raztegnilo v vročo politično jesen. Lahko bi zaključili, da je modrost medijev in medijskih voditeljev prevladala nad senzacionalizmom, s katerim bi lahko Sloveniji in njeni zunanji politiki naredili veliko škodo.

LITERATURA

- Olga AKHMANOVA, 1976: *Linguostylistics: Theory and methods*. Pariz: Mouton.
- Norman FAIRCLOUGH, 1994: *Language and power*. London, New York: Longman.
- Vojko GORJANC, Darja FIŠER, 2018: Twitter in razmerja moči: Diskurzna analiza kampanj ob referendumu za izenačitev zakonskih zvez v Sloveniji. *Slavistična revija* 66/4. 473–95.
- Nataša HRIBAR, 2009a: Strategije jezikovnega delovanja v slovenski politični komunikaciji. *Slavistična revija* 57/3. 381–97.
- Nataša HRIBAR, 2009b: Vloga medijev v političnem komuniciranju. *Teorija in praksa* 46/6. 857–69.
- Natalia KALOH VID, 2017: Posodabljanje prevodov: Prevajanje kulturnospecifičnih elementov v prvih dveh knjigah romana Bratje Karamazovi. *Slavistična revija* 65/3. 459–73.
- Monika KALIN GOLOB, 2003: Stil in novinarski škandal. *Teorija in praksa* 40/2. 229–44.
- Monika KALIN GOLOB, 2004: Moč jezika – izbor dejstev in besed. *Teorija in praksa* 41/3–4. 703–11.
- Monika KALIN GOLOB, Melita POLER KOVAČIČ, 2005: Med novinarskim stilom in etiko: Senzacionalizem brez meja. *Družboslovne razprave* 21/49–50. 289–93.

- Monika KALIN GOLOB, Nataša LOGAR, 2014: Prostor v poročevalskem skupnem sporočanjanskem krogu. *Slavistična revija* 62/3. 363–73.
- Monika KALIN GOLOB, Nataša LOGAR, 2015: Jezikovne izbire pri upovedovanju zapornih virov informacij: Iz zgodovine v sodobnost. *Teorija in praksa* 52/4. 651–69.
- Monika KALIN GOLOB, Anton GRIZOLD, 2017: Obrambna prvina nacionalne varnosti Slovenije v primežu obveščevalno-varnostne službe, politike in medijev. *Teorija in praksa* 54/1. 92–111.
- Tomo KOROŠEC, 1998: *Stilistika slovenskega poročevalstva*. Ljubljana: Kmečki glas.
- Tomo KOROŠEC idr., 2002: *Razžalitve v tiskanih medijih*. Ljubljana: FDV.
- Matej METERC, 2015: Enote slovenskega paremiološkega minimuma v govornem korpusu GOS. *Slavistična revija* 63/1. 1–15.
- Sanda MARCOCI, 2014: Some typical linguistic features of english newspaper headlines. *Linguistic and Philosophical Investigation* 13. 708–14.
- Lucia Gaja SCUTERI, 2018. Diahrona makroprozodična raziskava slovenskega govora v televizijskih informativnih oddajah. *Slavistična revija* 66/2. 17–28. 143–57.
- Ilija TOMANIĆ TRIVUNDŽA, 2009: *Fotografija in konstrukcija kolektivnih identitet: Prikazovanje "drugega" v slovenski novinarski fotografiji*. Doktorska disertacija. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede..
- Janko TRUPEJ, 2014: Zaznamovanost slovenskega izrazoslovja za temnopolte. *Slavistična revija* 62/4. 635–45.
- Janko TRUPEJ, 2015: Strategije za podnaslovno prevajanje profanosti v slovenščino. *Slavistična revija* 63/1. 17–28.
- Boštjan UDOVIČ, 2016: Vpliv jezika diplomacije na normo knjižnega jezika. *Slavistična revija* 64/3. 365–84.
- Boštjan UDOVIČ, Tanja ŽIGON, Marija ZLATNAR MOE, 2011: Posebnosti prevajanja strokovnega jezika diplomacije: Primer Dunajske konvencije o diplomatskih odnosih. *Slavistična revija* 59/3. 269–91.
- Darinka VERDONIK, 2013: Koncept konteksta v jezikoslovnih in diskurzivnih teorijah. *Slavistična revija* 61/4. 631–50.
- Darinka VERDONIK, 2019: Pomanjkljivo sporazumevanje v ideološko vpetem diskurzu. *Slavistična revija* 67/3. 509–25.
- Ada VIDOVIČ MUHA, 2015: Propozicija v funkcijski strukturi stavčne povedi – Vprašanje besednih vrst (poudarek na povedkovniku in členku). *Slavistična revija* 63/4. 389–406.
- Ada VIDOVIČ MUHA, 2019. Spol – jezikovni sistem in ideologija. *Slavistična revija* 67/2. 127–37.

VIRI

- Arbitražni sporazum, 2009: Arbitražni sporazum. Na spletu.
- Delo, 2017: Intenzivne priprave na uresničitev, 27. 6., str. 1.
- Delo, 2017: Dan, ko Slovenija dobi še zadnjo mejo, 29. 6., str. 1.
- Delo, 2017: Vročih 26 let med Slovenijo in Hrvaško, 29. 6., str. 2.
- Delo, 2017: Gospodarstveniki: Naj arbitraža ne pregreje glav, 29. 6., str. 3.
- Delo, 2017: Meja med Slovenijo in Hrvaško v Istri, 30. 6., str. 1.
- Delo, 2017: Tri četrtine Piranskega zaliva je arbitraža dodelila Sloveniji, 30. 6., str. 1.

- Delo, 2017: Temelj boljše prihodnosti, 30. 6., str. 1.
- Delo, 2017: Sloveniji s kreativno rešitvijo pot do točke T5, 30. 6., str. 2.
- Delo, 2017: Razočarani hrvaški ribiči, 30. 6., str. 2.
- Delo, 2017: Prebivalci iz štirih zaselkov se bodo odločili za stalno bivališče, 30. 6., str. 2.
- Delo, 2017: »Slovenija ni dobila stika z odprtim morjem«, 30. 6., str. 3.
- Delo, 2017: Vitalni interes je izpolnjen, 30. 6., str. 3.
- Delo, 2017: Razburkanega morja ni mogoče umiriti, 30. 6., str. 3.
- Delo, 2017: Fantastično razočaranje, 30. 6., str. 7.
- Delo, 2017: »Razglašati zmago pomeni imeti zelo kratek zgodovinski spomin«, 1. 7., str. 1.
- Delo, 2017: Dan potem, 1. 7., str. 1.
- Delo, 2017: V pripravi ukrepov za ljudi, ki so ostali na drugi strani, 30. 6., str. 2.
- Delo, 2017: Odločali po mednarodnem pravu, 1. 7., str. 2.
- Delo, 2017: »Delovni ljudje so pametnejši od politikov, 1. 7., str. 2.
- Delo, 2017: »Nobena stran nima vzroka za slanje ali žalost«, 1. 7., str. 3.
- Delo, 2017: Najprej je treba premisliti, zakaj sploh so sodišča in arbitraže, 1. 7., str. 3.
- Delo, 2017: »Arbitri so nam pustili odprte rane«, 1. 7., str. 3.
- Delo, 2017: »O tem lahko sodijo le tisti, ki živijo ob meji«, 1. 7., str. 3.
- Delo, 2017: Cerar na Razkrižju: vzdržimo se provokacij, 3. 7., str. 1.
- Delo, 2017: Dogovor ali konec vladavine prava, 4. 7., str. 1.
- Delo, 2017: Bruselj ne razume hrvaških zgodb, 5. 7., str. 1.
- Delo, 2017: Brez evforije, 5. 7., str. 1.
- Delo, 2017: Slovenija politično enotna do reševanja meje s Hrvaško, 6. 7., str. 1.
- Delo, 2017: Koliko prijateljev imata Slovenija in arbitražna sodba, 7. 7., str. 2.
- Dnevnik, 2017: Hrvaška predsednica za Dnevnik »Arbitraža ne obstaja«, 23. 6., str. 1.
- Dnevnik, 2017: Samo domačini vedo, kje je slovenska in kje hrvaška zemlja, 23. 6., str. 4.
- Dnevnik, 2017: Z rzsodbo prizadetim država obljublja pomoč, 29. 6., str. 1.
- Dnevnik, 2017: Arbitražna sodba je znana. Kaj zdaj?, 30. 6., str. 1.
- Dnevnik, 2017: Dan, ko je meja postala znana, 30. 6., str. 2.
- Dnevnik, 2017: Največje navdušenje nad rzsodbo kaže Borut Pahor, 30. 6., str. 3.
- Dnevnik, 2017: Slovenija ima vse pravice, celo obveznost, da rzsodbo izvede, 30. 6., str. 3.
- Dnevnik, 2017: Mirni dnevi v Piranskem zalivu, 30. 6. str. 4.
- Dnevnik, 2017: »Srečni smo, da smo ostali na Slovenskem«, 30. 6. str. 5.
- Dnevnik, 2017: Glosa: Arbitraža o morju z morja, 30. 6. str. 5.
- Dnevnik, 2017: Mirišče slavi, Razkrižje se jezi, 30. 6., str. 5.
- Dnevnik, 2017: Razkrižje besno pričakuje premierja Cerarja, 1. 7., str. 1.
- Dnevnik, 2017: Cerar na Razkrižju dal zavezo: Slovenci v Slovenijo, 1. 7., str. 2.
- Dnevnik, 2017: Podpora iz Bruslja: rzsodbo je treba uresničiti, 5. 7., str. 1.
- Dnevnik, 2017: Slovenija politično enotna do reševanja meje s Hrvaško, 6. 7., str. 1.
- DVK, 2010: Rezultati referendumu o Arbitražnem sporazumu. Na spletu.
- Stališče hrvaške vlade o enostranski izjavi, 2009. Na spletu.
- Ustavno sodišče, 2009: Odločba Ustavnega sodišča Rm-1/09-30. Ljubljana: Ustavno sodišče.
- Večer, 2017: Pred arbitražo, 23. 6., str. 2.
- Večer, 2017: Teden zgodovinske odločitve, 26. 6., str. 1.
- Večer, 2017: Sobivanje patriotov kalijo provokatorji, 26. 6., str. 2.
- Večer, 2017: Na Hotizi si želijo sosedstvo in mirno življenje, 27. 6., str. 2.
- Večer, 2017: Dostava, prevod, analiza in interpretacija, 29. 6., str. 2.

- Večer, 2017: Rzsodbo nam je spisala prva liga, 29. 6., str. 3.
Večer, 2017: Meja je zarisana, 30. 6., str. 1.
Večer, 2017: Zgodovinski trenutek, 30. 6., str. 1.
Večer, 2017: Neobstoječi trenutek 30. 6., str. 1.
Večer, 2017: Dobitki na morju, izgube na kopnem, 30. 6., str. 2.
Večer, 2017: Na mejni črti, 30. 6., str. 2.
Večer, 2017: Državni vrh poudarja pomen dialoga s Hrvaško, 30. 6., str. 3.
Večer, 2017: Ne priznavajo sodbe, 30. 6., str. 3.
Večer, 2017: Namesto »glaža« zdravice – šok, 30. 6., str. 4.
Večer, 2017: Zastava iz veselja in iz razočaranja, 30. 6., str. 5.
Večer, 2017: Dobili smo unikaten režim stika z odprtim morjem, 30. 6., str. 5.
Večer, 2017: Meja posegla v življenje ljudi, 1. 7., str. 1.
Večer, 2017: Tiho soglasje, 1. 7., str. 2.
Večer, 2017: Meja ni le črta na zemljevidu, 1. 7., str. 2.
Večer, 2017: EU skrbi brexit, ne arbitraža, 1. 7., str. 2.
Večer, 2017: Stik združil tudi slovensko politiko, 1. 7., str. 3.
Večer, 2017: Šok, 3. 7., str. 2.
Večer, 2017: Slovencem na hrvaški strani bodo pomagali, 3. 7., str. 2.
Večer, 2017: Jasno za uresničitev rzsodbe, 5. 7., str. 1.
Večer, 2017: Evropska komisija jasno za implementacijo, 5. 7., str. 2.
Večer, 2017: Hrvaška taktika, 6. 7., str. 2.
Večer, 2017: Slovenija je pripravljena na Plenkovičev obisk, 6. 7., str. 2.
Zgodovina reševanja mejnega spora s Hrvaško. Na spletu.

SUMMARY

The article analyses the language and style used in reporting on the declaration of the decision on border arbitration with Croatia. The aim of the article is to examine the relation between subjectivization and objectivization in media reporting. Both perceptions are tested by the proxy of use of language (objective, perceptive, or emotional) in media reporting and also by the use of titles and figures (pictures), which are theoretically quite important factors in attracting readers. The results of the analysis show that (a) the arbitration judgment moved from the front page to the second or third page of major newspapers relatively shortly after it was declared; (b) the post-ruling reporting in daily papers was highly subjective, particularly in *Večer* and *Dnevnik*; and (c) most media also featured articles aimed at producing the appearance of objectivity, using comments by businessmen, politicians, and international legal experts. In general, the authors conclude that *Delo* made the greatest effort at maintaining a balance between reporting and creating an impression, while *Dnevnik* and *Večer* were much more subjective in their reporting on the topic.